OLAY: 209

20 Ocak 2003

Kartal İlçe Belediyesi, "Maltepe-Dragos-Pendik sahil yolu"nun inşa edilmesi için imar planı değişikliğini usulüne uygun olarak yapmış ve İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Meclisinin onayına sunmuştur. İBB Meclisinin onayı ile plan değişikliği yürürlüğe girmiştir.

Maltepe'de deniz kenarındaki evde ikamet eden ve şehir planlaması dalında öğretim üyeliği yapan (A), kendisini ilgilendiren bu gelişmeler karşısında, uzmanlık alanına da girdiği için aşağıdaki değerlendirmeyi yapmıştır.

"Yapılan plan değişikliği trafik yoğunluğunu artıracak; artan trafiğin getireceği hava kirliliği ve gürültü gibi etkenler, çevre ve insan sağlığı yönlerinden sakıncaya yol açacak; kıyıdaki mevcut yapıların ve burada yaşayanların kıyı ile temasını kesecek; kıyıdan, gezme-dinlenme-spor yapma gibi amaçlar için yararlanma olanağı bazı bölümlerde tamamen, bazı bölümlerde de kısmen ortadan kalkacaktır. Kaldı ki, trafik yoğunluğu ile başa çıkmak için İstanbul gibi bir şehirde deniz taşımacılığına öncelik verilmelidir."

(A)'nın görüşlerinin ve açtığı kampanyanın kamuoyunda ses getirmesi üzerine, Kartal İlçe Belediye Başkanlığı, Belediye teknik personeli ve başka bazı öğretim üyelerine plan değişikliğinden önce hazırlatmış olduğu kendi raporunu bir basın bildirisi ile açıklamıştır. Buna göre:

"İstanbul'un Anadolu yakası için 1970'lerden beri yapılan imar planlarında, araç trafiğinin iç kesimlerdeki cadde ve sokaklardan sahile kaydırılarak, trafik yoğunluğunun azaltılması amaçlanmıştır. Bu sayede, sokakları tek yönlü trafiğe açmak ve araç akışını hızlandırmak mümkün olmuştur. Kaldı ki, iç kesimlerdeki cadde ve sokaklar, E-5 şehirlerarası trafiğinden de etkilendiklerinden, sahilde alternatif yollar açmak zorunlu olmuştur. Üstelik, Maltepe-Dragos-Pendik sahil yolu, daha önceden tamamlanmış olan Cadebostan-Bostancı sahil yolunun devamı olarak tasarlanmıştır. Yeni sahil yolu inşa edildiğinde, Kadıköy-Pendik hattı, 1970'lerden beri öngörüldüğü şekilde, kesintisiz bir sahil yoluna kavuşturulmuş olacaktır. İnşaattan sonra sahil düzenleme çalışmalarına hemen başlanacaktır. İstanbul için deniz ta-

Scanned by CamScanner

şımacılığı vazgeçilmez olsa da, 1970'lerden beri yapılan plan çalışmaları, Kadıköy-Pendik hattı için önceliğin sahil yoluna verildiğini geri dönülmesi olanaksız biçimde ortaya koymuştur."

Öte yandan, evsel atıkların toplanıp arıtılması amacıyla Pendik'te bir "atık değerlendirme ve geri dönüşüm teorisi tesisi" kurmak isteyen İBB, en uygun taşınmaz olduğu düşüncesi ile (B)'nin, üzerinde bina da bulunan arsasını kamulaştırmaya hazırlanmaktadır.

Aşağıdaki Soruları Gerekçeli Olarak Cevaplandırınız:

1) İBB ile Kartal İlçe Belediyesinin Türk İdare Teşkilatı içindeki konumları hakkında bilgi veriniz.

2) İBB'nin, Kartal İlçe Belediyesinin yaptığı imar planı değişikliğini "onaylama" işlemi ne tür bir "idari ilişki" örneğidir, açıklayınız. Bu ilişkinin uygulanma koşullarını yazınız.

3) "Yol yapımı" İdarenin ne tür faaliyetlerindendir, tanımlayınız. Bu faaliyete egemen olan ilkeleri sayınız ve bir alt-ilke olarak "meccanili(ğ)i", sahil yolundan yararlanma bağlamında tartışınız.

4) Olay metnindeki verilere göre, Kartal İlçe Belediyesi ve İBB yürütecekleri faaliyetler için "görülüş usulleri"nden hangisi veya hangilerini kullanabilirler, tartışınız.

5) İBB, yatırım ve teknik bilgi gerektiren "atık değerlendirme ve geri dönüşüm tesisi"ni özel hukuk tüzel kişilerine kurdurmak ve belli bir süre işletilmesi hakkını vermek istemektedir. Bu usul mümkün müdür, şartları nelerdir? İdarenin yetkileri ve özel hukuk kişilerinin hakları bakımından değerlendiriniz.

6) Olaydaki verileri kullanarak, (A)'nın ve Kartal İlçe Belediyesinin iddialarını hukuki açıdan değerlendiriniz ve hangisinin ağırlık kazanabileceğini gerekçelendirerek yazınız.

7) İBB'nin, (B)'nin taşınmazını kamulaştırma sürecini, son yasal duruma göre ana hatlarıyla yazınız.

8) Kamulaştırma işlemi sonuçlanmadan (B)'nin, binasını terk etmemek için direnmesi halinde, üstlerinden "her ne şekilde olursa olsun binanın boşaltılması" emrini alan polis memuru (P), bu emrin "kanuna aykırı" olduğu kuşkusunu duyuyorsa, kendisine ne şekilde hareket etmesin önerirsiniz?

9) Belediye Başkanı, Belediye teknik personeli ve öğretim üyelerinin

Scanned by CamScanner

"kamu görevlisi" olarak "hukuksal durum"ları (=statü) hakkında bilgi veriniz.

10) (B)'nin taşınmazı kamulaştırıldıktan sonra, bir başka idare aynı taşınmaza ihtiyaç duyduğunu söyleyerek İBB'ye başvurmuştur. İBB'nin bu talebi kabul etmesi veya etmemesi ihtimallerine göre başvuru nasıl sonuçlanacaktır, açıklayınız.

(Olay, Danıştay 6. Dairesinin E. 1991/2720), K. 1992/398 sayılı ve 30.1.1992 tarihli kararından esinlenilerek hazırlanmıştır. Anılan karar, Danıştay Dergisi, S. 86, s. 334-336'da yayımlanmıştır.)

Scanned by CamScanner